

Bohdan PISARSKI

**Materiały do znajomości mrówek (*Formicidae, Hymenoptera*) Polski.
I. Gatunki z podrodzaju *Coptoformica* MÜLL.**

**Материалы к познанию муравьев (*Formicidae, Hymenoptera*)
Польши. I. Виды из подрода *Coptoformica* MÜLL.**

**Materialien zur Kenntnis der Ameisen (*Formicidae, Hymenoptera*)
Polens. I. Die Arten der Untergattung *Coptoformica* MÜLL.**

[Z 33 rysunkami w tekście]

Z rodzaju *Formica* L. występują w Polsce 4 podrodzaje: *Coptoformica* MÜLL., *Raptiformica* FOR., *Formica* s. str. i *Serviformica* FOR.

Gatunki z podrodzaju *Coptoformica* MÜLL. występują stosunkowo rzadko i są słabo zbadane. W podrodzaju tym opisano z Europy 14 różnych form i gatunków. Niektóre z nich, a mianowicie odmiany gatunku *F. (C.) exsecta* NYL. oraz gatunki *F. (C.) dalegi* BONDR. i *F. (C.) kontunimii* BETR., budzą szereg wątpliwości, wyrażonych wyraźnie przez KUTTERA (1957). Przystąpiwszy do oznaczania krajowych materiałów z tej grupy, natrafiłem na wiele trudności, tak że w końcu byłem zmuszony zbadać dokładnie zmienność *F. (C.) exsecta* NYL. Okazało się, że zmienność jest ogromna i właściwie wszystkie opisane odmiany tego gatunku mieszczą się w ramach zmienności w obrębie jednej populacji; jako populację traktuję mrówki pochodzące z jednego gniazda.

Do niniejszego opracowania korzystałem z materiałów Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie, Muzeum Narodowego w Budapeszcie, Lubelskiego Oddziału Zakładu Ochrony Przyrody i Muzeum Śląskiego w Bytomiu. W tym miejscu pragnę podziękować za udostępnienie materiałów dr E. BAJÁRI (Budapeszt), mgr J. PĘTAŁ (Lublin) i drowi E. BIELEWISZOWI (Bytom).

***Formica (Coptoformica) exsecta* NYL.**

Z Polski *F. exsecta* NYL. została dotąd wykazana z następujących miejscowości [rys. 33]: Goleniów (JACOBSON, 1940); Bielinek, pow. Chojna (GRIEP, 1940); Jezioro i Kórnik, pow. Śrem (KULMATYCKI, 1922); Gałachy, pow. Płońsk (NASONOV, 1892); Białowieża, pow. Hajnówka (BISCHOFF, 1925; BEGDON, 1954); Krzemieniec koło Lisznej, pow. Biała Podlaska, Puszcza Niepołomska (BEGDON, 1954); Zahajki, pow. Radzyń Podlaski i Zwierzyniec, pow. Zamość (PĘTAŁ, 1961); Krasnobród, pow. Zamość (KULMATYCKI, 1920b); Orlica w Górach Bystrzyckich (SCHOLZ, 1924).